

HZN e

glasilo

Broj 11/2017

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

IEC, ISO i ITU
dobitnici nagrade Primetime Emmy

Električna struja
moderno je uže
za spašavanje

HZN

Članovi
HZN-a

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa
stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 9. 2017.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač:	Hrvatski zavod za norme MB: 1957406 OIB: 76844168802 Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb Telefon: 01/610 6095 Telefax: 01/610 93 21
Glavni urednik:	Igor Božičević, ravnatelj HZN-a
Pomoćnik glavnog urednika:	Vladimir Jaram
Tehnički urednik:	Vladimir Jaram
Uredništvo:	Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Igor Božičević
Lektura:	Ivana Canosa
Korektura:	Vladimir Jaram, Sandra Knežević
Grafička obrada naslovnice:	Vladimir Jaram
Grafička priprema:	Vladimir Jaram, Sandra Knežević
Izlazi:	mjesečno
Uređenje	2017-11-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pogledati naše stalne priloge. Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a prema vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće HZN-a donijelo odluku do kraja studenoga 2017. godine.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija, u ovome broju možete iz IEC-a pročitati prilog o tome kako je najavljena *81. opća skupština IEC-a: Normizacija različitosti* i poruke domaćina (Ruskoga nacionalnog odbora IEC-a) i predsjednika IEC-a te prilog o eklektičnoj struji kao energiji za planet.

Iz ISO-a donosimo obavijest o nagradi *Primetime Emmy* za izvrsnost u tehnologiji i inženjeringu dodijeljenu IEC-u, ISO-u i ITU-u te o novome izdanju ISOfocusa koje prati glavne trendove u prijevozu

U novostima iz CEN-a i CENELEC-a donosimo vijest o preseljenju Središnje uprave CEN-a i CENELEC-a na novu lokaciju.

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnoga urednika

Sadržaj 11/2017

Proslov	2
Novosti iz HZN-a	
• Članovi HZN-a	4
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
IEC	
• 81. opća skupština IEC-a: Normizacija različitosti	5
• Energija za planet - Električna struja moderno je uže za spašavanje	7
ISO	
• IEC, ISO i ITU dobitnici nagrade Primetime Emmy za izvrsnost u tehnologiji i inženjeringu	9
• Najnovije izdanje ISOfocusa prati glavne trendove u prijevozu	11
CEN i CENELEC	
• Preselili smo se na novu lokaciju u Bruxellesu	12

Naslovnica: *Priopćenja iz regionalnih i međunarodnih normizacijskih organizacija*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A53)

ISSN 1847-4217

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja studenoga 2017. godine.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2017-07-07	2017-11-15
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	8	8
Fizičke osobe	0	0
Ukupno promatračkih članova	8	9
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	162	163
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	20	22
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	6	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	19	19
Fizičke osobe – pojedinci	27	28
Obrt – fizičke osobe	2	2
Tijela državne uprave	51	51
Ukupno redovnih članova	293	297
Ukupno članova HZN-a	301	306

NOVI ČLANOVI

Vrsta članstva: REDOVITO ČLANSTVO

FIZIČKA OSOBA - POJEDINAC

1. Ksenija Šlopar, Vinkovci

PRAVNA OSOBA KOJA OSTVARUJE DOBIT

1. Etekon d.o.o., Zagreb

PRAVNA OSOBA KOJA NE OSTVARUJE DOBIT - JAVNA USTANOVA

1. Agencija za lijekove i medicinske proizvode, Zagreb
2. Hrvatski Crveni Križ, Zagreb

Vrsta članstva: PROMATRAČKO ČLANSTVO

PRAVNA OSOBA KOJA OSTVARUJE DOBIT

1. HEP Toplinarstvo d.o.o., Zagreb

81. opća skupština IEC-a: Normizacija različitosti

U Vladivostoku je od 9. do 13. listopada 2017. godine održana 81. opća skupština IEC. Donosimo poruke domaćina, Ruskog nacionalnog odbora IEC-a, i predsjednika IEC-a.

Poruka domaćina: Ruski nacionalni odbor IEC-a

Posebna uloga normizacije u modernoj industrijskoj praksi nije upitna. Upravo normizacija osigurava učinkovitu upotrebu nacionalnih znanstvenih i tehnoloških potencijala. Normizacija je postala katalizator inovativne reorganizacije proizvodnih objekata i podupire praćenje sigurnosnih parametara i očuvanje okoliša. Zajedničke norme za osiguranje kvalitete proizvoda štite tržište od krivotvorene i piratske robe.

Vrijedi spomenuti i ulogu normizacije u visokotehnološkim industrijama koje se temelje na komponentama, osobito u sektoru elektrotehnike. Ruska Federacija stekla je znatno iskustvo u tom području. U našoj zemlji, Ruski nacionalni odbor IEC-a smješten je u našem nacionalnom normizacijskom tijelu, koje djeluje već više od 90 godina.

Alexey Abramov

U svim fazama naših aktivnosti pridaje se velika pozornost normizaciji s obzirom na sigurnost, kompatibilnost, a u novije vrijeme i energetske učinkovitost električnih uređaja. Međutim, Rusija se nalazi u posebnoj situaciji zbog veličine svog teritorija, broja klimatskih zona te raznolikosti i specifičnosti naših gospodarskih djelatnosti.

Zato govorimo o jedinstvenosti ruske normizacije: s obzirom na velik broj zahtjeva koje moramo zadovoljiti u pogledu pouzdanosti, ruski normizacijski stručnjaci vođe su u tom području. U sektoru elektrotehnike trenutno radi više od 20 nacionalnih tehničkih odbora.

U današnje vrijeme, razvoj novih vrsta robe i usluga traje iznimno kratko. Tako postaju sve stroži i zahtjevi za kvalitetom i pravovremenošću normizacijskih rješenja. U cijelom svijetu, normizacija treba biti pravodobna i držati korak s novim metodama, proizvodima i tehnologijama. To se može postići samo zajedničkim radom naroda i stručnjaka, i to u okviru Međunarodnog elektrotehničkog povjerenstva. Razvoj suvremenih normizacijskih dokumenata pomaže u rješavanju glavnih problema međunarodne industrijske suradnje, a time i u suočavanju s globalnim izazovima današnjice i sutrašnjice.

Alexey Abramov
ravnatelj Savezne agencije za tehničku regulativu i mjeriteljstvo

Poruka predsjednika IEC-a

U proteklih 110 godina IEC predvodi u pomaganju zemljama širom svijeta da budu sigurnije i učinkovitije. Danas IEC osigurava tehnološki temelj za rješavanje nekih od najvećih izazova kao što su pristup energiji, brza urbanizacija i klimatske promjene. Platforma za međunarodnu suradnju koju osigurava IEC nikada nije bila važnija.

James M. Shannon

IEC okuplja tisuće stručnjaka iz svih krajeva zemaljske kugle koji razmjenjuju svoja stručna znanja i surađuju u neutralnom okruženju. Mi pozdravljamo različite stavove i pozivamo na suradnju sudionike iz javnog i privatnog sektora u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju. Takav široki pristup koji obuhvaća sve ljude razlog je zašto IEC uživa takvo poštovanje širom svijeta.

IEC se stalno prilagođava potrebama i tehnološkom napretku. Naša uska suradnja s vođama u industriji osigurava da IEC-ov rad bude ukorak sa svim promjenama uvjeta i njeguje razvoj novih tehnologija.

Dovodeći tako raznolike talente na okupljanja kao što je ovo, IEC igra jedinstvenu ulogu u donošenju koristi od tehnologije globalnoj ekonomiji. Sve to ne bi bilo moguće bez vašeg rada u IEC-u. Hvala vam što ste dio IEC-a.

James M. Shannon
predsjednik IEC-a

(Izvor: <https://iec2017.org/>; priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)

Energija za planet

Električna struja moderno je uže za spašavanje

Piše: Zoë Smart

Električna struja mnogo je više od uključivanja žarulje. Pustošenje koje su prouzročili uragani Irma i Maria u rujnu neugodan je podsjetnik na to.

Električna struja, moderno uže za spašavanje

Nakon uragana gotovo 17 milijuna ljudi na Floridi i nekoliko karipskih otoka ostalo je bez struje. Više od tjedan dana kasnije, tisuće domova još uvijek je bilo u mraku zbog velike štete na sustavu distribucije električne energije.

Karipski otok Puerto Rico snimljen iz svemira prije i nakon uragana Marije (foto: NASA)

i sunce jer tehnologije postaju sve učinkovitije i konkurentnije.

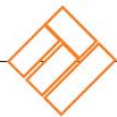
Iako u najvećem dijelu razvijenog svijeta električnu energiju uzimamo zdravo za gotovo, ovakvi događaji jasno nam predočavaju da brojne usluge i svakodnevne aktivnosti ovise o njezinoj neprekidnoj isporuci. Bez nje bi stao prijevoz, zdravstvene usluge, komunikacije i proizvodnja, da nabrojimo samo neke usluge i aktivnosti.

Električna energija nužna je za većinu naših svakodnevnikih aktivnosti, a potreba za njom i dalje raste. Sve se više upotrebljavaju obnovljivi izvori energije kao što su voda, vjetar

Električna struja, moderno uže za spašavanje

Međutim, isprekidanost nekih obnovljivih izvora energije problem je za stabilnost električne mreže. U tom kontekstu, hidroenergija osigurava izvrstan kapacitet pohrane: u reverzibilnim elektranama voda se crpi iz nižeg u viši spremnik vode razdoblju niske potražnje, dok se u razdoblju više potražnje voda propušta natrag i pritom proizvodi električna struja.

IEC već dugo predvodi normizaciju u području energije vjetra, sunca i mora. Ta je aktivnost kulminirala 2013. godine osnivanjem organizacije **IECRE**, IEC-ovog sustava za certifikaciju prema normama koje se odnose na opremu za upotrebu u obnovljivim izvorima energije.

IEC predvodi i promicanje koristi od niskonaponske istosmjerne struje (LVDC) putem svog odbora za LVDC i pristup LVDC-u **SyC LVDC**. U svijetu gladnom energije, LVDC osigurava povoljan i siguran pristup električnoj energiji onima koji nemaju pristup elektromreži.

(Izvor: <http://iecetech.org/>; priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)

IEC, ISO i ITU dobitnici nagrade *Primetime Emmy* za izvrsnost u tehnologiji i inženjeringu

Američka nacionalna akademija televizijskih umjetnosti i znanosti dodijelila je Emmy za iznimna postignuća u inženjeringu stručnoj skupini odgovornoj za “Visokoučinkovito kodiranje videosignala” (High Efficiency Video Coding, HEVC), normu za kompresiju videosignala koja je postala glavni format kodiranja za TV ultravisoke rezolucije (UHD).

Nagradom Emmy odaje se priznanje za postignuća ISO/IEC-ove Ekspertne skupine za audio i video (Moving Pictures Experts Group, MPEG), koja djeluje u okviru pododbora br. 29 ISO/IEC-ovog zajedničkog tehničkog odbora JTC1, i Zajedničke suradničke skupine za videokodiranje (Joint Collaborative Team on Video Coding) koja predstavlja ITU-ovu Stručnu skupinu za videokodiranje (Video Coding Experts Group) Istraživačke skupine 16 ITU-T-a (Study Group 16).

To je druga nagrada Primetime Emmy („Emmy za udarne termine“) kojom je odano priznanje zajedničkom radu IEC-a, ISO-a i ITU-a na videokodiranju.

“ITU, ISO i IEC osiguravaju tehnološke temelje za izuzetne inovacije kojima svjedočimo u području videa“, rekao je glavni tajnik ITU-a Houlin Zhao. “Drago mi je što se mogu priključiti Američkoj nacionalnoj akademiji televizijskih umjetnosti i znanosti u pohvali stručnjacima koji su u središtu te dugogodišnje suradnje u međunarodnoj normizaciji.”

“Veliko mi je zadovoljstvo vidjeti ovakvo priznanje radu naših stručnjaka“, rekao je Sergio Mujica, glavni tajnik ISO-a. “Ova skupina, koja je na čelu inovacija i tehnologije u području videa, pokazuje koliko možemo biti uspješni kada radimo zajedno u zajedničkom cilju.”

Frans Vreeswijk, glavni tajnik i direktor IEC-a, dodaje: “Iskrene čestitke timu stručnjaka koji stoji iza ove norme i veliko hvala Američkoj akademiji televizijskih umjetnosti i znanosti što je dala priznanje važnosti međunarodnih normi, koje su rezultat plodne suradnje među brojnim zemljama i organizacijama.”

Na videozapise otpada oko 75 % internetskog prometa koji generiraju potrošači, a očekuje se da će 2020. godine taj postotak biti veći od 80. Većina tih videozapisa kodirana je na temelju međunarodnih normi koje su zajednički izradili IEC, ISO i ITU.

Norma za visokoučinkovito kodiranje videosignala (HEVC), objavljena kao ISO/IEC 23008-2 | ITU-T H.265, nagrađena je Emmyjem kao temelj za UHD "4K" i "8K" TV.

Norma HEVC predstavlja značajan napredak u odnosu na prethodnicu, ISO/IEC 23008-2 | ITU-T H.265 *Advanced Video Coding* (AVC). Pojava MPEG-4 | H.264 AVC-a u 2003. godini zaslužna je za značajan napredak u videu, od HDTV-a do 3G mobilnih multimedija. To je bio doprinos TV inženjeringu koji je nagrađen Primetime Emmyjem 2008. godine.

Norma HEVC objavljena je 2013. godine kao potpora inovacijama u videu u sljedećem desetljeću. HEVC se koristi polovicom širine pojasa MPEG-4 | H.264 AVC-a, ali unatoč tome omogućuje sliku visoke rezolucije (HD). Tako operateri mogu učinkovitije iskoristiti mrežni kapacitet. Norma se pokazala osobito dragocjenom u ubrzavanju razvoja UHD-a.

HEVC omogućuje kodiranje s visokim dinamičkim rasponom i širokim rasponom boja. Odabran je kao glavni format za 10-bitni video pune UHD rezolucije. S obzirom da norma podržava sintetični sadržaj, 3D i *multiview* prikaz, omogućuje praktične primjene virtualne i proširene stvarnosti.

HEVC je u igri u svim UHD distribucijskim kanalima, od mobilnih širokopojasnih do satelitskih, kablskih i svjetlovodnih komunikacija. Normu podržavaju svi UHD uređaji za prikaz, od tradicionalnih televizora do tableta i pametnih telefona.

Osim u norme IEC-a, ISO-a i ITU-a, HEVC je ugrađen u norme i specifikacije konzorcija 3GPP, ARIB, ATSC, Blu-Ray, Digital UK, DVB, EBU, ETSI i Ultra HD Forum.

Suradnja IEC-a, ISO-a i ITU-a na videokodiranju ostat će ambiciozna. Usmjerena je novoj normi za videokodiranje, koja će 2020. godine naslijediti HEVC. Norma nove generacije ponovo će dvostruko povećati sposobnost komprimiranja u odnosu na svoju prethodnicu.

(Izvor: 26. listopada 2017., <https://www.iso.org/news/ref2235.html>, priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)

Najnovije izdanje ISOfocusa prati glavne trendove u prijevozu

Pregled novijih trendova i kratkoročnih prognoza za sektor prijevoza na svjetskoj razini i dugoročna prognoza za norme u djelatnosti (pomorski, zračni i kopneni prijevoz).

Globalni prijevoz i logistika razvijaju se bez predaha. Svakodnevno se pojavljuju novi izazovi. Kojim pitanjima treba posvetiti pozornost?

Izdanje časopisa *ISOfocus* za [rujan/listopad 2017.](#) daje pregled novijih trendova i kratkoročnih prognoza za sektor prijevoza na svjetskoj razini i dugoročna prognoza za norme u djelatnosti (pomorski, zračni i kopneni prijevoz). Donosi intervju sa stručnjacima iz prijevoznih i logističkih poduzeća, rukovodećim predstavnicima Ujedinjenih naroda i stručnjacima za normizaciju iz cijelog svijeta o temama koje sežu od intermodalnosti u dobavljačkom lancu preko sigurnog i održivog ukrcavanja goriva do globalnih megatrendova kao što je digitalizacija.

Christoph Winterhalter, predsjednik Izvršnog odbora DIN-a, Njemačkog instituta za normizaciju, u uvodnim primjedbama objašnjava: "Ono što sektor čini jedinstvenim velik je broj sučelja duž čitavog lanca isporuke. S obzirom na toliko složene i međusobno povezane ekonomske strukture, normizacija nikada nije bila potrebija. Koristi su očite: norme podupiru svjetsku razmjenu robe. Uklanjaju zapreke trgovini, poboljšavaju logističke procese i stvaraju zajednički jezik za sve sudionike tržišta."

Predsjednik DIN-a kaže da su globalizacija i digitalizacija ubrzale protok robe širom svijeta i spominje ogromno povećanje broja sučelja i procesa koji su uključeni u kretanje robe. "Novi poslovni modeli, novi sudionici poslova i nove tehnologije urotili su se da inovacijske cikluse učine kraćima, sileći sektor logistike na stalne inovacije i promjene."

Svaki od tih trendova otvara uzbudljive prilike za prijevoz. No, postavlja i vrlo veliko pitanje: kako razviti dugoročne norme za prijevoz s obzirom na toliku neizvjesnost?

To je pitanje u težištu novog izdanja *ISOfocusa*. Uz brojne međunarodne studije slučaja i priloge stručnjaka iz djelatnosti, izdanje *ISOfocusa* za rujna/listopad 2017. daje sveobuhvatan i dinamičan pregled današnje i buduće djelatnosti prijevoza.

U njemu se promatraju glavni ekološki, ekonomski i tehnološki trendovi koji pokreću budućnost mobilnosti i predstavljena su normativna rješenja za čišći, sigurniji, pouzdaniji i učinkovitiji sustav prijevoza. Poseban osvrt na kineski novi Put svile ističe ulogu međunarodnih normi u oblikovanju ekonomskog megaprojekta i izgradnji nove „zlatne ere“ globalizacije.

Otkrijte najnovije trendove u novom izdanju *ISOfocusa*!

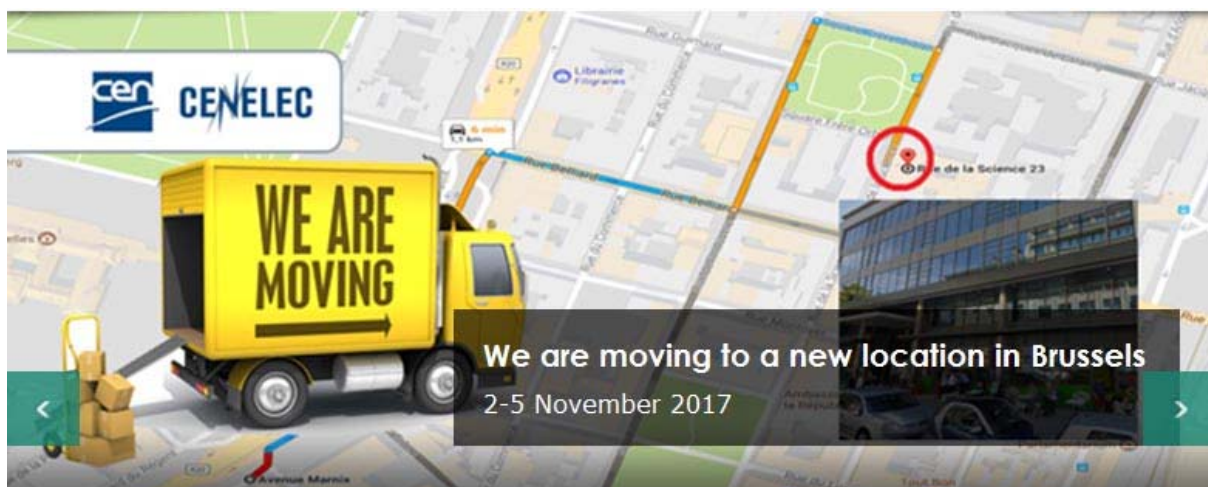
(Izvor: <https://www.iso.org/news/ref2218.html>, Elizabeth Gasiorowski-Denis, 11. rujna 2017.; priredio: V. Jaram, prijevod: T. Majić)

Preselili smo se na novu lokaciju u Bruxellesu

CEN i CENELEC preselili su svoju Središnju upravu na novu lokaciju, koja je počela s radom 6. studenog 2017.

Nova je adresa:

Rue de la Science 23
B - 1040 Brussels, Belgium
Tel: +32 2 550 08 11
Faks: +32 2 550 08 19
[Karta](#)

Novi uredi projektirani su u skladu s našim projektom *Smart Working* i osigurat će vrlo fleksibilno okruženje prikladno za laku suradnju i veću učinkovitost.

Novi CEN/CENELEC-ov centar za sastanke preuređen je tako da osigura raznolikije i fleksibilnije okruženje za sastanke, s ukupno 9 sala (od malih do velikih za 90 izaslanika).

Zbog selidbe CEN-ova, CENELEC-ova i CEN-CENELEC-ova mrežna stranica nije bila dostupna od četvrtka 2. studenog u 15 sati do ponedjeljka 6. studenog u 8 sati po srednjoeuropskom vremenu. U prekidu su bile i naše telefonske linije i sustavi e-pošte. Sve poruke e-pošte stavljene su u red čekanja i dostavljene u ponedjeljak 6. studenog.

Prijašnji CEN/CENELEC-ov centar za sastanke (na adresi Avenue Marnix 17) nije bio na raspolaganju od ponedjeljka 30. listopada do petka 3. studenog.

Molimo da bilo kakva pitanja ili upite o tehničkom utjecaju na naše sustave i mrežne stranice uputite na: projex@cencenelec.eu

(Izvor: https://www.cencenelec.eu/news/brief_news/Pages/TN-2017-050.aspx; priredilo: V. Jaram; prijevod: T. Majić)